

ЕВОЛЮЦІЯ РЕПОРТАЖУ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРМАТУ І СПОСОБІВ ПОДАЧІ

Тези досліджують еволюційний розвиток жанру репортажу в контексті цифрової епохи. Особлива увага приділяється тому, як сучасні тенденції впливають на формат і способи подачі інформації, що стає можливим завдяки використанню новітніх медіа та цифрових технологій. Автори наголошують на тому, що сьогодні репортажі не обмежуються лише текстовою складовою, а вдало інтегруються з широким спектром мультимедійних елементів. У роботі акцентується на ключових аспектах цієї трансформації: підвищеній інтерактивності, швидкості передачі матеріалу та зміні стилю написання. Окрім того, обговорюється значущість нових інструментів і методів, які дозволяють журналістам оперативно реагувати на актуальні події та залучати читачів до активної взаємодії з контентом. Цифрові технології відкривають нові горизонти для репортажу, роблячи його більш актуальним, адаптивним та ефективним у комунікаційних процесах з аудиторією.

Ключові слова: репортаж, цифрові технології, мультимедійність, інтерактивність, журналістика, нові медіа.

У сучасному інформаційному середовищі, яке зазнає глибоких і швидких змін під впливом стрімкого розвитку цифрових технологій, журналістика переживає важливі трансформації, які охоплюють всі основні аспекти цієї діяльності. Цифровізація медіапростору не лише змінює інструменти й канали комунікації, а й перебудовує саму сутність журналістики, її методи та стратегії взаємодії з аудиторією.

Серед жанрів, що найбільше ілюструють ці зміни, особливо виділяється репортаж. Цей жанр традиційно поєднує в собі кілька важливих характеристик: безпосередню присутність журналіста на місці події, точність фактів, емоційну насиченість, а також здатність занурювати аудиторію в атмосферу подій, що відбуваються. Репортаж стає вкрай важливим інструментом у сучасному медіапросторі, адже він дозволяє не лише інформувати, але й створювати емоційний зв'язок із глядачами чи читачами.

У цифрову епоху репортаж, як один із базових жанрів журналістики, переживає глибоку еволюцію. Швидкий розвиток технологій, зміна інформаційних звичок аудиторії, поширення мультимедійних платформ і соціальних мереж визначили нові умови для функціонування цього жанру. Репортаж уже не обмежується передачею фактів із місця події, а перетворюється на комплексний мультимедійний продукт, що поєднує в собі текст, візуальні елементи, аудіо, інтерактивні формати та емоційний наратив. У цих умовах журналіст має не тільки оперативно інформувати, але й залучати аудиторію до активної взаємодії з контентом. Дослідження трансформаційних процесів у жанрі репортажу є надзвичайно важливим для розуміння того, як змінюється роль журналіста в сучасному суспільстві та яким буде майбутнє журналістики в цілому.

Трансформація репортажу у цифрову епоху відзначається тим, що він поступово виходить за межі традиційних форматів і прийомів, які склалися протягом десятиліть. Цифрові технології дозволяють журналістам інтегрувати в репортаж нові мультимедійні елементи, як-от відео, фото, графіку, а також інтерактивні компоненти, що змінює його структуру й спосіб сприйняття. Тепер репортаж може бути не лише лінійним текстом, а й мультимедійним наративом, який активно взаємодіє з глядачем чи читачем, надаючи йому можливість занурюватися у події через нові формати. Наприклад, використання інфографіки, інтерактивних елементів, відео «360 градусів» чи елементів доповненої реальності створює додаткові рівні взаємодії з матеріалом, перетворюючи його не просто в опис подій, а в досвід, який можна «пережити».

Сьогоднішній репортаж не просто описує те, що відбувається, а й відкриває нові горизонти в плані зображення реальності. Журналісти отримують змогу поєднувати в одному матеріалі різноманітні медіаелементи, що робить їхні репортажі більш різноманітними й багатограними. Це дозволяє не лише донести інформацію до аудиторії, але й активно впливати на її емоційний стан, залучаючи до події не тільки через текст, але й через образи, звуки та відео. Можна сказати, що сучасний репортаж, попри традиційну важливість фактів і точності, набуває все більш виразної емоційної складової, яка сприяє поглибленому сприйняттю та осмисленню подій.

Першим виміром трансформації репортажу в цифрову епоху є технічний, оскільки розвиток технологій кардинально змінив не лише інструменти для створення контенту, але й саму природу процесу комунікації. Одним із найважливіших аспектів цієї зміни стало домінування соціальних медіа та онлайн-платформ, що докорінно вплинули на способи створення та поширення репортажного контенту. Традиційні медіа-канали, такі як друковані ЗМІ або телевізійні канали, вже не є єдиними або навіть головними платформами для

розповсюдження журналістської інформації. У цифрову епоху журналіст більше не обмежується лише текстовим матеріалом, який друкується на сторінках газет або з'являється на телеекранах. Натомість, завдяки інтеграції новітніх технологій, журналіст отримує доступ до широкого арсеналу інструментів, серед яких відео, фото, аудіо, графіка та інтерактивні елементи. Ці інструменти дозволяють не лише передавати інформацію більш різноманітними способами, але й значно підвищують можливості для взаємодії з аудиторією. У результаті, репортаж втрачає свою лінійну структуру, властиву традиційним медіа, і перетворюється на поліформатний наратив, у якому використовуються різні медіаканали та технології для створення багатогранного та динамічного контенту. Це дозволяє не тільки передавати факти, але й створювати більш глибокі, емоційно заряджені історії, що в свою чергу сприяє більшій взаємодії з аудиторією [3].

Важливість такого підходу не можна недооцінювати, адже це дозволяє журналістам будувати зв'язок з глядачами на емоційному рівні, що істотно впливає на сприйняття та осмислення інформації. Однак розвиток цифрових технологій і нових медіа не обмежується лише створенням більш динамічного контенту.

Мультимедійність, у контексті цифрового репортажу, виступає не лише як спосіб збагачення змісту, а й перетворюється на важливий елемент, що впливає на сам процес сприйняття інформації. Сучасні технології дозволяють журналістам поєднувати різноманітні формати – від тексту і фото до аудіо, відео та інтерактивних елементів, що сприяє створенню більш комплексного і багатовимірного досвіду для аудиторії. Використання таких інструментів, як інфографіка, інтерактивні елементи, зйомки із застосуванням дронів та елементи доповненої реальності (AR), відкриває можливість не просто бачити подію як сторонній спостерігач, але й глибоко переживати її, дозволяючи глядачеві наблизитися до самого емоційного осередку представленого матеріалу. Це призводить до того, що аудиторія стає більш залученою в події, а не просто отримує інформацію, що сприймається на відстані.

Особливого ефекту досягає формат 360-градусного відео, який дає можливість зануритися в атмосферу події, пережити її з різних точок зору. У такому форматі глядач більше не залишається пасивним спостерігачем, а набуває ролі активного учасника. Він не лише спостерігає за розвитком сюжету, але й взаємодіє з ним, аналізуючи й формуючи власні висновки на основі досвіду взаємодії з медійним контентом. Це відкриває нові горизонти для журналістів, які тепер можуть створювати контент, що вимагає активного включення глядача, роблячи його частиною самої події [4].

На жанрово-стилістичному рівні цифровий репортаж демонструє тенденцію до гібридизації. В одному матеріалі можуть природно співіснувати елементи інтерв'ю, аналітичного огляду, нарису, особистого блогу та художнього опису. Такий жанровий синкретизм відповідає запиту аудиторії на більш глибоке розуміння складних подій. Він також є відображенням нового типу мислення у журналістиці – не лише раціонального та фактографічного, але й візуально-емоційного, експресивного.

У сучасному цифровому середовищі відбувається значна трансформація ролі журналіста. Його функції тепер виходять за рамки традиційного репортажу, і журналіст стає своєрідним архітектором медіаконтенту, який вміло керує численними інструментами, що охоплюють процес зйомки, редагування, монтажу, публікації та просування створеного контенту. Такий розширений спектр обов'язків вимагає нового рівня підготовки, де однаково важливими є технічні навички, редакторська майстерність, а також дотримання етичних стандартів. Крім того, журналісту необхідно бути обізнаним у питаннях цифрової безпеки, мати навички верифікації інформації і вміти ефективно працювати з відкритими джерелами даних. Він повинен також добре розуміти, як функціонують алгоритми соціальних мереж, аби ефективно розповсюджувати свої матеріали серед широкої аудиторії.

На комунікативному рівні особливої уваги заслуговує феномен інтерактивності. У цифрову добу комунікація між журналістом та аудиторією набуває нових форм, перетворюючи традиційний односторонній потік інформації на багатовекторний процес обміну знаннями, досвідом та інтерпретаціями. Репортаж більше не є винятково продуктом журналістської роботи; він формується також завдяки активній участі користувачів, які коментують, діляться враженнями, поширюють матеріали, а іноді – і створюють контент самостійно, надсилаючи фото, відео, текстові свідчення. Така інтерактивність не лише збагачує зміст репортажу, а й змінює його функціональну природу: журналіст перестає бути єдиним джерелом значення, натомість виступає як модератор дискурсу. У цьому контексті репортаж перетворюється на платформу діалогу, де журналіст і аудиторія функціонують як рівноправні учасники процесу комунікації. Це сприяє посиленню довіри до медіа, формуванню почуття спільної відповідальності та залученості, що особливо актуально в періоди соціальних зрушень або кризових ситуацій [1].

Однак така динамічність також породжує певні виклики. Одним з них є ризик маніпуляції, як візуальної, так і смислової. Надмірна емоційність, відсутність чіткої верифікації та використання монтажу без належного позначення можуть спотворювати картину подій. Журналістика емоцій, яка є однією з ключових рис сучасного цифрового репортажу, впливає не тільки на розум, але і на почуття. Це дозволяє залучити широку аудиторію, проте вимагає відповідальної ставлення до фактів і дотримання етичного балансу.

Ще однією значною складністю, що виникає у процесі трансформації журналістики в умовах цифрової епохи, є конкуренція з новими учасниками інформаційного простору, такими як блогери, стрімери та громадські журналісти. Такі висвітлювачі інформації швидко здобувають популярність завдяки доступності платформ для публікацій та інтерактивності, яка дозволяє їм безпосередньо взаємодіяти зі своєю аудиторією. Вони можуть оперативно реагувати на події, публікуючи свіжу інформацію в реальному часі, а також

створювати контент, який часто стає популярним через емоційну насиченість чи неформальний стиль подачі. У такому середовищі будь-яка людина може стати джерелом інформації, і навіть звичайний свідок події може вважатися джерелом новини, опублікувавши відео чи фото через соціальні мережі або платформи стрімінгу [2].

Водночас важливо проводити чітке розмежування між аматорськими звітами і професійним репортажем. Аматорські матеріали, хоча і можуть мати свою цінність у плані надання першочергової інформації, часто обмежуються лише поверхневим описом події без глибшого контексту або аналізу. Вони не завжди можуть забезпечити точність фактів, не містять достатнього рівня перевірки джерел чи не враховують широкого контексту подій. Професійний репортаж, натомість, охоплює значно ширший спектр завдань. Він не лише передає факти, але й прагне дати зрозуміти їх значення в контексті, пояснити причинно-наслідкові зв'язки, висвітлити різні точки зору і показати події в більш глибокому, розгорнутому вигляді.

Професійні журналісти володіють навичками, які дозволяють їм створювати цілісні наративи. Вони здатні аналізувати події, контекстуалізувати їх і пропонувати аудиторії більш обґрунтоване й інформоване уявлення про реальність. Такий підхід забезпечує більш об'єктивне висвітлення подій, враховуючи важливість не тільки того, що сталося, але й чому це сталося і яке значення ці події мають для суспільства. У цьому полягає основна перевага професійної журналістики перед аматорським контентом: здатність не лише фіксувати факти, а й формувати осмислену картину світу, яка допомагає аудиторії краще зрозуміти й осмислити реальність, а не лише поверхово ознайомитися з нею. Таким чином, професійний репортаж стає важливим інструментом для надання контексту та пояснення складних соціальних, політичних чи економічних процесів, що забезпечує його унікальність та цінність порівняно з іншими джерелами інформації.

Незважаючи на стрімкий розвиток технологій, основна місія репортажу залишається незмінною – зблизити аудиторію з реальністю, відтворити її максимально вірно, водночас зберігаючи емоційний заряд. Сучасний репортаж, базуючись на цифрових інструментах, здатний одночасно інформувати, надихати, викликати співпереживання та навіть стимулювати до дії. Поєднання фактичної точності з емоційною глибиною робить його потужним засобом залучення суспільства, особливо у кризові періоди – соціальні, політичні чи воєнні.

Трансформація репортажу в цифрову епоху є багатовимірним процесом, який включає не лише технологічний аспект, але й значні зміни в змістовному наповненні, стилістичних прийомах, формах взаємодії з аудиторією та професійних стандартах журналістики. Цей процес передбачає не просто відмову від класичних основ жанру, а їхнє переосмислення відповідно до вимог сучасності. Традиційна функція репортажу – бути «очима» глядача або читача на місці події – зберігається, але набуває нових можливостей через мультимедійне занурення, персоналізований досвід і інтерактивну взаємодію. Репортаж стає динамічною, багатоаспектною формою журналістського висловлювання, здатною ефективно реагувати на соціальні зміни, виклики воєнного часу, катастрофи, протести та інформаційні кризи. Отже, сучасний репортаж не лише адаптується до вимог цифрової епохи, але й утверджується як універсальний жанр, що підтримує довіру аудиторії завдяки поєднанню емоційної виразності та аналітичної глибини.

Важливо також підкреслити, що цифрова трансформація репортажу змінює не лише форми, а й самі критерії успіху журналістського матеріалу. Успішність репортажу сьогодні визначається не стільки кількістю переглядів чи швидкістю публікації, скільки здатністю створити стійкий емоційно-смісловий резонанс в аудиторії. Якісний репортаж у цифрову епоху – це той, який не лише повідомляє новини, а й стимулює суспільну дискусію, сприяє формуванню критичного мислення, зберігає баланс між фактичністю й емоційністю.

Крім того, цифрові формати відкривають перед журналістами нові можливості для експериментів із жанровими межами, поєднанням художнього й документального, персонального й суспільного вимірів. У цьому контексті репортаж стає не лише інструментом фіксації реальності, а й простором для створення нових культурних наративів, що допомагають осмислити виклики сучасності. Таке переосмислення жанру відкриває перспективи для подальшого розвитку журналістики як глибокої соціокультурної практики у XXI столітті.

References

1. Zhurnalistyka tsyfrovoy epokhy: multymediyniy format. Retrieved from: https://www.dnu.dp.ua/docs/dnu/vseukrainskiy_konkurs/Roboty_Jurnalistika/1_%D0%90%D0%B1%D0%B8%D1%89%D0%B8%D1%86%D1%8F-21.pdf
2. Zhurnalistyka i tvorchist : monohrafiia. ker. avtor. kolektyvu S. Kost; za red. S. Kostia. Lviv: LNU imeni Ivana Franka. 2023. 562 s. https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/Kost_2.indd-zhurnalistyka-i-tvorchist.pdf
3. Zhurnalistyka maibutnoho: vyklyky, tendentsii, perspektyvy rozvytku: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Lviv, 18–19 zhovt. 2022 r.). Lviv : Prostir-M, 2022. 312 s. Retrieved from: <https://surl.li/qmzgcp>
4. Tymoshyk Mykola. Tendentsii rozvytku zhurnalistyky na suchasnomu etapi. Ukrainskyi informatsiyniy prostir. Chyslo 13. 2024. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/379550037_Tendencii_rozvitku_zhurnalistyky_na_suchasnomu_etapi

EVOLUTION OF REPORTAGE IN THE DIGITAL AGE: TRANSFORMATION OF FORMAT AND DELIVERY METHODS

The thesis explores the evolutionary development of the reportage genre in the context of the digital age. Particular attention is paid to how current trends affect the format and ways of presenting information, which is made possible by the use of new media and digital technologies. The authors emphasize that today's reporting is not limited to the textual component, but is successfully integrated with a wide range of multimedia elements. The paper emphasizes the key aspects of this transformation: increased interactivity, speed of material transmission, and changes in writing style. The article also discusses the importance of new tools and methods that allow journalists to respond quickly to current events and engage readers in active interaction with content. Digital technologies open new horizons for reporting, making it more relevant, adaptive and effective in communication processes with the audience.

Keywords: reporting, digital technologies, multimedia, interactivity, journalism, new media.

Відомості про автора / Information about the author

Герасименко Олександр, студент 4 курсу спеціальності «Журналістика», факультету політичних наук, Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна. E-mail: a55415106@gmail.com

Herasymenko Oleksandr, Fourth-year student in Journalism, Faculty of Political Science, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine. E-mail: a55415106@gmail.com

Соловійова Анна, к. політ. наук, доцент кафедри журналістики факультету політичних наук Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна. E-mail: soloan2003@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0524-287X>

Soloviova Anna, PhD in Political Science, Associate Professor of Department of Journalism, Faculty of Political Science, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine. E-mail: soloan2003@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0524-287X>